

Sisältö

JOHDANTO	3
Yleissitova rakennustuoteteollisuuden työehtosopimus	4
1 TYÖAIKA	12
Työajan määritelmä	12
Säännöllisen työajan järjestäminen	13
Pääsäännön mukainen työaikajärjestely	13
Keskimääräinen viikkotyöaika päivä- ja kaksivuorotyössä	14
Työehtosopimuksen mukainen paikallisesti sovittu keskimääräinen työaika	15
Vuorokautisen säännöllisen työajan tilapäinen pidentäminen	16
Keskimääräinen viikkotyöaika keskeytyvässä kolmivuorotyössä	17
Keskimääräinen viikkotyöaika keskeytymättömässä kolmivuorotyössä ja maanalaisessa umpikaivostyössä	17
Jaksotyö eräissä erikseen mainituissa töissä	17
Työaikapankki	18
Säännöllisen työajan sijoittaminen	19
Työvuorokauden ja työviikon alkaminen	19
Työn alkaminen ja päättyminen	19
Päivätyö	19
Vuorotyö	19
Yötyökielto	20
Lepoajat	21
Päivittäinen lepoaika	21
Vuorokausilepo	21
Viikoittainen vapaa-aika	22
Sunnuntaityö ja arkipyhäkorvaus	23
Sunnuntaityö	23
Arkipyhäkorvaus	23
Korvusedellytykset	23
Arkipyhäkorvauksen suuruus	25
Osa-aikaeläkkeellä olevan oikeus arkipyhäkorvaukseen	25
Itsenäisyyspäivä 6.12.	25
Lisä- ja ylityö	26
Lisä- ja ylityön määritelmät	26
Vuorokautinen ylityö	27
Viikoittainen ylityö	27
Ylitöiden määrittely keskimääräistä viikkotyöaikaa käytettäessä	28
Eräitä erikoistilanteita	28
Jaksoylityö	29
TES-ylityö	29
Aloittamis- ja lopettamistyöt	30
Ylityökiintiöt	30

Muut työaikaan liittyvät määräykset	31
Koulutusaika	31
Luottamusmies- ja työsuojelutehtävät	32
Yhteistoiminta	34
Hätätyö	34
Hälytysluonteinen työ	34
Asuntoparallaolo	35
Nuoret työntekijät ja heidän työaikansa	36
Mitä työtä voi teettää	36
Työaika-asiakirjat	38
Työvuoroluettelo	38
Työaikakirjanpito	38
Työajan lyhentäminen rakennustuoteteollisuudessa	39
Työajan lyhentämisen soveltamisala	39
Vapaan kertyminen	39
Vapaan antaminen	40
Korvaus vapaan ajalta	41
Lyhennyskorvauksen eritteleminen palkkakuitissa	41
Työajanlyhentämismääräykset ja osa-aikatyö	41
2 TYÖNTEKIJÖIDEN PALKKAUSJÄRJESTELMÄ JA PALKKAHALLINTO	43
Työntekijöiden palkkausjärjestelmä	43
TES:n voimassa oleva palkkausjärjestelmä	43
Aikapalkkaus	43
Työtehtävien ryhmittely	43
Työkohtainen palkanosa	43
Henkilökohtainen palkanosa ja peruspalkka	44
Henkilökohtainen aikapalkka eli HAP	44
Suorituspalkkaus	45
Erilliset lisät	45
Rakennustuoteteollisuuden uusi palkkausjärjestelmä	46
Palkkausjärjestelmää uudistava työryhmä	46
Palkkaryhmät	46
Palkkaryhmiin sijoittaminen	48
Henkilökohtainen palkanosuus	48
Siirtymäsäännös	48
Keskeisiä palkkakäsitteitä	49
Palkkahallinnossa tarvittavien tietojen rekisteröintiperiaatteet	50
Henkilötiedot ja niiden rekisteröinti	50
Työajan rekisteröinnin yhdeksän periaatetta	51
Palkkojen rekisteröinnin yhdeksän periaatetta	57
Tehdyn työajan palkanlaskenta	63
Aikapalkan laskenta	63
Suorituspalkkojen laskenta	64
Suora urakka	64
Osaurakka	67
Palkkiopalkka	68
Urakkaennakot	69

Erillisten lisien laskenta	70
Olosuhdelisät ja kaivoslisä	70
Vuorotyölisät	70
Kolmivuorotyössä maksettavat lisät	70
Ilta- ja yötyölisät	71
Palvelusaikalisä	72
Erilliset lisät ylityön yhteydessä	72
Ylityökorotus	72
Ylityökorotus pääsäännön mukaan	72
Poikkeukselliset ylityökorotukset	73
Ylityön korvaaminen vapaa-ajalla	74
Sunnuntaityökorotus	74
Viikoittaisesta vapaa-ajasta poikkeaminen ja viikkovapaakorvaus	74
Keskituntiansio	77
Keskituntiansion laskenta- ja käyttöajanjaksot	78
Keskituntiansion käyttö	78
Luontoisedut	79
Korvausluonteiset erät	79
Palkanmaksu	80
Palkanmaksukausi	80
Laskenta-aika	81
Lopputilin erääntyminen	81
Palkasta tehtävät pidätykset	81
Työnantajan kuittausoikeus	82
Palkkasaatavien vanhentumisajat erillisten lakien mukaan	83
Työsopimuslaki	83
Työaikalaki	83
Vuosilomalaki	84
3 MATKATYÖ JA KUSTANNUSTEN KORVAUKSET	85
Työmatkan määritelmä	85
Matkakustannusten korvaaminen	85
Päiväraha ja yöpymiskustannukset	86
Päiväraha	86
Yömatkaraha	86
Rajoitus	87
Työmatka, jolta ei makseta päivärahaa	87
Ateriakorvaus	87
Pitkä työkomennus	88
Sairaalapäiväraha	88
Työ ulkomailla	88
4 SOSIAALISET MÄÄRÄYKSET	89
Sairaus- ja tapaturma-ajan palkka	89
Korvauksedellytykset	89
Sairaus tai vapaa-ajalla sattunut tapaturma	89
Työtapaturma	89
Sairausajan palkan suuruus	90
Sairausajan palkan korvausajanjakso	90

Korvattavat päivät	91
Yhden päivän karenssi	92
Saman sairauden uusiutuminen	92
Sairastuminen työkyvyttömänä ollessa	92
Selvitys työkyvyttömyydestä sairausajan palkan maksamisen edellytyksenä	93
<i>Lääkärintodistuksen ensisijaisuus</i>	93
<i>Sairauspoissaolo työntekijän ilmoituksella: omailmoitusmenettely</i>	93
<i>Työkyvyn ylläpito ja sairauspoissaolojen hallinta</i>	94
<i>Tiedottaminen henkilöstölle</i>	95
Milloin sairausajan palkkaa ei makseta	95
Työnantajan oikeus sairausvakuutuksen päivärahaan	98
Äkillinen hammassairaus	98
Alle 10-vuotiaan lapsen sairastuminen	98
Työsuhdeturva sairauden aikana	100
Lääkärintarkastukset	101
Lakisääteiset lääkärintarkastukset	101
Muut kuin lakisääteiset lääkärintarkastukset	102
<i>Uusi tai uusiutuva sairaus</i>	102
<i>Aiemmin todettu sairaus</i>	103
<i>Laboratorio- ja röntgentutkimukset</i>	103
<i>Raskauteen liittyvät lääkärintarkastukset ja tutkimukset</i>	103
Perhevapaat	103
Äitiys- ja erityisäitiysvapaa	104
Isyysvapaa	104
Työehtosopimuksen säännös äitiys- ja isyysvapaan palkallisuudesta	105
Vanhempainvapaa	106
Hoitovapaa	106
Osittainen hoitovapaa	107
Poissaolo pakottavista perhesyistä	108
Poissaolo perheenjäsenen tai muun läheisen hoitamiseksi	108
Ilmoitusvelvollisuus ja kokonaissuunnitelma	108
Perhevapaakorvaus työnantajalle	108
Lyhyt tilapäinen poissaolo	109
5 VUOSILOMA	111
Vuosilomalain peruskäsitteitä	111
Lomanmääräytymisvuosi ja -kuukausi	111
Lomavuosi ja -kausi	111
Vuosiloman ansainta	111
14 päivän ansaintasääntö (kokoaikainen työntekijä)	112
35 tunnin ansaintasääntö (osa-aikainen työntekijä)	112
Oikeus vapaaseen	112
Täysi lomanmääräytymiskuukausi	112
Vuosilomaa täydentävät lisävapaapäivät	115
Vuosiloman pituus	116
Vuosiloman antaminen	117
Pääsääntö vuosiloman antamisessa	117
Vuosiloman jakamisesta ja ajankohdasta sopiminen työsuhteen aikana	118

Vuosiloman siirtäminen työkyvyttömyyden vuoksi	119
Vuosilomaan liittyvät etuudet	120
Lomapalkka	120
14 päivän säännön piiriin kuuluvan työntekijän lomapalkka	120
35 tunnin säännön piiriin kuuluvan työntekijän lomapalkka	122
Lomanmääräytymisvuoden palkka	123
Vuosilomapalkan maksaminen	123
Vuosilomakorvaus	124
Lomakorvaus työsuhteen aikana	124
Lomakorvaus työsuhteen päättyessä	125
Useita lyhyitä työsuhteita	126
Lomaltapaluuraha	126
Vuosilomakustannusten korvaaminen työnantajalle äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan ajalta	127
Vuosilomalain säännösten pakottavuus	127
6 TYÖSOPIMUKSEN TEKEMINEN, MUUTTAMINEN JA PÄÄTTÄMINEN	128
Työsopimuksen tekeminen	128
Työsuhteen tunnusmerkistö	128
Työnantajan direktio-oikeus	128
Työsopimuksen sisältö	129
Työsopimuksen muoto	129
Työsopimuksen kesto	129
Määräaikainen sopimus pitkäaikaistyöttömän henkilön kanssa	131
Vaihtelevaa työaikaa koskevat lakimuutokset	131
Vähimmäistyöaikaa koskevat neuvottelut	132
Sairausajan- ja irtisanomisajan palkka	132
Suostumus lisätööhön ja työntekijän kuuleminen	132
Soveltuminen kiinteän työajan sopimukseen	133
Työsuhteen ehtojen muuttaminen	133
Työtehtävien muutos	134
Palkan muutos	135
Työskentelypaikan muutos	135
Lomauttaminen	135
Lomautuksen toteuttaminen	136
Lomautusilmoitus	136
Työn tarjoamisvelvollisuus	137
Lomautuksen peruutus, siirtäminen ja keskeyttäminen	137
Työhön paluu lomautuksen jälkeen	138
Työsuhteen päättäminen lomautuksen aikana	138
Työntekijän irtisanominen	138
Työntekijän irtisanoutuminen	139
Työsopimuksen irtisanominen	139
Irtisanomisajat	139
Irtisanomisajan noudattamatta jättäminen	140
Työntekijän kuuleminen ja selvitysvelvollisuus	140
Irtisanomisilmoituksen toimittamistavat	141
Irtisanomisen peruutus tai siirto	142

Irtisanomistilanteiden muutosturva	142
Irtisanotun työntekijän takaisinottaminen.	143
Työtodistus	144
Tuotannolliset ja taloudelliset irtisanomisperusteet	145
<i>Koulutus- ja työntarjoamisvelvollisuus</i>	145
<i>Työn tarjoamisvelvollisuus konsernissa</i>	146
<i>Vähentämisjärjestys</i>	147
Irtisanotun työntekijän työllistymistä edistävä valmennus tai koulutus.	147
Työntekijän henkilöön liittyvät irtisanomisperusteet	148
<i>Varoituksen antaminen</i>	149
Muut työsopimuksen päättymistavat	151
Työsopimuksen purkaminen.	151
Koeaikapurku	153
Työsopimuksen purkautuminen	154
Työsuhteen päättämisestä sopiminen	155
Eläkeiän saavuttaminen	156
Erityinen työsuhdeturva.	157
Luottamusmies ja työsuojeluvaltuutettu	157
Raskaus ja perhevapaat	158
Asevelvollisuus ja sotilaallinen kriisinhallinta	159
Seuraamukset virheellisestä menettelystä	159
7 YHTEISTOIMINTA YRITYKSISSÄ	160
Mitä yrityksiä yhteistoimintavelvoite koskee	160
Yhteistoiminnan osapuolet.	160
Henkilöstöryhmien edustajat	160
Tiedottamisvelvollisuus.	161
Ulkopuolinen työvoima	162
Alihankinta	162
Vuokratyövoima	162
Yleiset suunnitelmat, periaatteet ja tavoitteet	162
Sopiminen ja henkilöstön päätökset	163
Yritystoiminnan muutokset	163
Liikkeen luovutus	164
Vähentämisneuvottelut	165
Neuvotteluesitys	165
Toimintasuunnitelma ja toimintaperiaatteet.	165
Vähimmäisneuvotteluajat	166
14 päivää	166
6 viikkoa	166
Neuvottelujen sisältö	167
Työnantajan selvitys	168
Liite 1 Palkkaerien laskentakaavoja	169
Liite 2 Laskentakaavoissa käytetyt symbolit	171
Liite 3 Ennakonpidätyksen ja vakuutusmaksujen perusteena oleva palkka	173
Liite 4 Rakennustuoteteollisuuden työsuhdelomakkeet.	178